

17. Pro rehabilitatsiui osib z invalidnistiu v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 06.10.2005 № 2961-IV. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text> [in Ukrainian].

18. Pro zatverdzhennia kryteriiv, za yakymy otsiniuietsia stupin ryzyku vid provadzhennia hospodarskoi diialnosti z medychnoi praktyky i vyznachaietsia periodychnist provedennia planovykh zakhodiv derzhavnoho nahliadu (kontroliu) Ministerstvom okhorony zdorovia : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.12.2018 № 1163. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2018-p#Text> [in Ukrainian].

19. Pro zatverdzhennia pereliku pytan ta unifikovanoi formy akta, skladenoho za rezultatamy provedennia planovoho (pozaplanovoho) zakhodu derzhavnoho nahliadu (kontroliu) shchodo dotrymannia subiekтом hospodariuvannia vymoh zakonodavstva u sferi hospodarskoi diialnosti z medychnoi praktyky, shcho pidliahaie litsenzuvanniu : nakaz MOZ Ukrainy vid 25.08.2020 № 1956. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1049-20#Text> [in Ukrainian].

20. Polozhennia pro Natsionalnu sluzhbu zdorovia Ukrainy : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27.12.2017 № 1101. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2017-p> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 14.05.2024

УДК 004.383.8:347.96

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-16-98-102

Колесніков Андрій Павлович,

кандидат економічних наук, доцент кафедри безпеки
та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний університет

kole.ua@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3064-4133

LEGAL TECH В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується глобальною диджиталізацією усіх сфер життєдіяльності. Новітні інформаційно-комунікаційні технології стрімко інтегруються у різноманітні галузі, трансформуючи традиційні підходи та моделі. Юридична сфера не є винятком у цьому процесі. Застосування передових цифрових рішень в праві, відоме як Legal Tech, набуває дедалі більшої актуальності та значущості. Метою даного дослідження є вивчення стану та перспектив розвитку Legal Tech в Україні в умовах глобальної диджиталізації. У дослідженні використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів, зокрема аналізу і синтезу, індукції та дедукції, системного підходу для вивчення феномену Legal Tech та особливостей його розвитку в Україні. Результати дослідження. В результаті проведеного дослідження визначено ключові напрямки Legal Tech: технології доступу та обробки даних, рішення для автоматизації професійної діяльності юристів, інструменти автоматизації процесів застосування норм матеріального права. Проаналізовано стан правового регулювання у сфері Legal Tech, зокрема прийняття відповідних документів на рівні ЄС та України, що створює сприятливі передумови для впровадження юридичних технологій. Розглянуто перспективи Legal Tech в контексті забезпечення верховенства права, підвищення прозорості державних органів, залучення громадян до управління державою та забезпечення рівного доступу до правосуддя. Використання Legal Tech спрямоване на підвищення ефективності юридичної діяльності, автоматизацію рутинних процесів, покращення доступу до правових послуг. Наведено приклади успішних Legal Tech стартапів, що вже функціонують в Україні. Подальший розвиток Legal Tech в Україні сприятиме трансформації юридичної галузі відповідно до вимог цифрової епохи, посилить верховенство права та прозорість державних органів, залучить громадян до управління державою. Впровадження юридичних технологій відкриває нові можливості для вдосконалення правничої практики, автоматизації процесів, покращення якості та доступності правових послуг.

Ключові слова: Legal Tech, інформаційне забезпечення здійснення правосуддя, інформаційні технології в праві, правові передумови розвитку Legal Tech, напрямки використання Legal Tech.

Kolesnikov A. LEGAL TECH IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF GLOBAL DIGITALISATION

The current stage of society's development is characterised by global digitalisation of all spheres of life. The latest information and communication technologies are rapidly integrating into various industries, transforming traditional approaches and models. The legal sector is no exception in this process. The use of advanced digital solutions in law, known as Legal Tech, is becoming increasingly relevant and important. The purpose of this study is to examine the state and prospects of Legal Tech development in Ukraine in the context of global digitalisation. The study uses a set of general scientific and special methods, including analysis and synthesis, induction and deduction, and a systematic approach to study the phenomenon of Legal Tech and the peculiarities of its development in Ukraine. Research results. The study identified the key areas of Legal Tech: data access and processing technologies, solutions for automating the professional activities of lawyers, and tools for automating the

application of substantive law. The author analyses the state of legal regulation in the field of Legal Tech, including the adoption of relevant documents at the EU and Ukrainian levels, which creates favourable conditions for the introduction of legal technologies. The author considers the prospects of Legal Tech in the context of ensuring the rule of law, increasing the transparency of public authorities, involving citizens in government and ensuring equal access to justice. The use of Legal Tech is aimed at increasing the efficiency of legal activities, automating routine processes, and improving access to legal services. Examples of successful Legal Tech start-ups already operating in Ukraine are provided. The further development of Legal Tech in Ukraine will contribute to the transformation of the legal industry in line with the requirements of the digital age, strengthen the rule of law and transparency of government agencies, and engage citizens in government. The introduction of legal technologies opens up new opportunities for improving legal practice, automating processes, and improving the quality and accessibility of legal services.

Key words: Legal Tech, information support for the administration of justice, information technology in law, legal prerequisites for the development of Legal Tech, areas of use of Legal Tech.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується глобальною діджиталізацією усіх сфер життєдіяльності. Новітні інформаційно-комунікаційні технології стрімко інтегруються у різноманітні галузі, трансформуючи традиційні підходи та моделі. Сфера захисту прав і свобод людини є одним із таких напрямків. Застосування передових цифрових рішень в праві, відоме як Legal Tech, набуває дедалі більшої актуальності та значущості.

Використання Legal Tech спрямоване на підвищення ефективності та продуктивності юридичної діяльності, автоматизацію рутинних процесів, покращення доступу до правосуддя та правових послуг. Ці інноваційні технології відкривають нові можливості для обробки та аналізу даних, управління юридичними фірмами, створення та перевірки контрактів, розв'язання спорів онлайн та інших аспектів правничої практики. Вони сприяють трансформації традиційних підходів до вирішення юридичних питань, роблячи їх більш технологічними, прозорими та орієнтованими на потреби клієнтів.

В умовах цифрової трансформації суспільства розвиток Legal Tech в Україні набуває особливої ваги. Впровадження новітніх юридичних технологій відкриває шлях до посилення верховенства права, підвищення рівня транспарентності державних органів, залучення громадян до управління державою та забезпечення рівного доступу до правосуддя. Саме тому дослідження стану та перспектив розвитку Legal Tech в Україні є надзвичайно актуальним та важливим завданням.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Legal tech як новітньому напрямку поєднання технологій і права на сьогодні приділено досить небагато уваги у наукових колах України. Питаннями визначення категорійного апарату у даній сфері займався О. Берназюк [8], особливості впливу legal tech на трансформацію правової сфери розглядали М. Дубняк, В. Соловійова [6] та В. Очеретяний [7]. Окрема аспекти питання нами були розглянуті раніше [4].

Метою статті є дослідження стану та перспектив розвитку legal tech в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Глобальна діджиталізація суспільства останніх років передбачає нові можливості, а також обмеження та загрози. Прийняття Європейської хартії з етики щодо використання штучного інтелекту в судових системах 04 грудня 2018 року. Відкрило нову еру цифровізації судочинства. Це стосується як загальних тенденцій цифровізації, так і особливостей впровадження штучного інтелекту в судочинстві. Реакцією українського законодавства стало схвалення Кабінетом міністрів України 2 грудня 2020 року Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, в якій серед інших проблем зазначено про відсутність застосування технологій штучного інтелекту в судовій практиці. Також в концепції зазначені завдання, які очікується досягнути у цьому напрямку, серед яких : подальший розвиток вже існуючих технологій у сфері правосуддя; винесення судових рішень у справах незначної складності (за взаємною згодою сторін) на основі результатів аналізу, здійсненого з використанням технологій штучного інтелекту, стану дотримання законодавства та судової практики; а також урахування світових та європейських тенденцій цифровізації правосуддя.

Одним з останніх правових документів у сфері інформатизації судочинства є ухвалення 13 березня 2024 року Європейським парламентом документу під назвою «Встановлення гармонізованих правил щодо штучного інтелекту (акт про штучний інтелект) та внесення змін до деяких законодавчих актів Союзу», в якому окреслена необхідність внесення змін в ряд національних законодавчих актів [3]. Призначенням цього документу є встановлення загальних правил, умов та обмежень використання штучного інтелекту, у тому числі за окремими напрямками, а також окреслені перспективи підтримки розвитку стартапів та інших підприємницьких ініціатив. Одним із напрямків, про які йдеться в акті є правосуддя. Зокрема, призначенням штучного інтелекту є допомога судовим органам у дослідженні та тлумаченні фактів відповідно до закону та застосування цього закону до конкретної справи.

Згідно даного Закону деякі системи штучного інтелекту, які використовуються для здійснення правосуддя та демократичних процедур, можна вважати високоризиковими, оскільки вони можуть значно впливати на демократію, верховенство права, особисті свободи людини, а також на можливість отримання ефективного правового захисту та справедливої судової. Зокрема, системи штучного інтелекту, які допомагають судовим органам у зборі та аналізі доказів, а також у застосуванні для інтерпретації конкретних фактів, можуть бути класифіковані як високоризикові, оскільки можуть мати результатом потенційні упередження, помилки та бути недостатньо прозорими. Проте, ця класифікація не має стосуватися

систем штучного інтелекту, що використовуються виключно для допоміжних адміністративних завдань, таких як анонімізація або псевдонімізація судових рішень, документів чи даних, комунікація між персоналом, адміністративні процеси чи розподіл ресурсів [3]. Разом з тим, тут не йдеться про позицію, альтернатива якій є в Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні в контексті його потенційного використання для вирішення справ незначної складності (за згодою сторін). Вважаємо, така норма має мати місце в Акті про штучний інтелект, оскільки значно спрощує судочинство при розгляді справ низької складності.

Таким чином, європейське та українське законодавство створює додаткові передумови для подальшого розвитку legal tech та можливостей використання штучного інтелекту для більш ефективного досягнення завдань захисту прав і свобод людини. Поєднання цих умов дозволить спростити розгляд справ незначної складності, а також забезпечить нові можливості розвитку прогнозованого правосуддя.

Цифрові технології в юридичній сфері, відомі як Legal Tech, стали важливим напрямком розвитку бізнесу, який спеціалізується на інформаційно-технологічному обслуговуванні професійної юридичної діяльності. З кінця 2000-х років Legal Tech також активно розвивається в напрямку надання споживачам юридичних послуг з використанням інформаційних технологій.

У цьому контексті можна виділити кілька ключових аспектів: онлайн-посередництво між замовниками та юридичними фірмами. Існують спеціалізовані платформи, які допомагають клієнтам знайти та найняти юристів, що відповідають їхнім потребам та бюджету. Ці сервіси полегшують пошук та підбір юридичних послуг; інструменти для юридичної самообслуговування. Розробляються програмні рішення, які дозволяють користувачам самостійно створювати юридичні документи, такі як договори, заповіти чи реєстрація компаній, без необхідності звертатися до юристів. Це значно знижує витрати та спрощує доступ до правових інструментів; автоматизація юридичних процесів. Legal Tech компанії створюють програмне забезпечення для автоматизації різноманітних юридичних процесів, таких як перевірка контрактів, комплаєнс, управління справами тощо. Це допомагає юристам ефективніше виконувати свої обов'язки.

Рух Legal Tech це широке явище, яке охоплює загальний тренд на впровадження сучасних інформаційних технологій у сферу правових послуг. Його метою є перегляд традиційних підходів до вирішення юридичних питань, підвищення ефективності та доступності юридичних послуг за допомогою інновацій.

Загалом, Legal Tech сприяє трансформації та модернізації юридичної галузі, роблячи її більш технологічною, ефективною та орієнтованою на потреби клієнтів. Цей напрямок відкриває нові можливості для автоматизації, підвищення продуктивності праці юристів, скорочення витрат і покращення доступу до правових послуг для широкого кола споживачів.

Концепція legal tech, окремі аспекти якої автор описував раніше [4], набуває значної актуальності і створює можливості розвитку правосуддя. Міха Буес описує дане явище як використання сучасних комп'ютерних цифрових технологій для автоматизації, спрощення та покращення процесу пошуку, застосування, доступу до правосуддя та управління ним за допомогою інновацій [5].

Множинність можливостей використання технологічних рішень в праві визначає наступні їх напрямки:

1. Технології, які сприяють доступу до даних та їх обробці. Цей напрямок є загальним і включає «технології активізації», такі як інструменти хмарного сховища та рішень для кібербезпеки, що полегшують доступ юристам до правової інформації (наприклад, пошук інформації). Ця категорія спрямована на підвищення конкурентоспроможності на ринку юридичних послуг та підтримку юридичних досліджень. Застосування хмарних технологій та заходів кібербезпеки відкриває нові можливості для ефективного пошуку, обробки та аналізу правових даних. Це дозволяє юристам швидко знаходити необхідну інформацію, економити час та ресурси. Крім того, підвищується якість юридичних досліджень, оскільки доступ до актуальної та достовірної інформації стає простішим. А конкурентоспроможність на ринку юридичних послуг зростає завдяки інноваціям та оптимізації робочих процесів. Загалом, такі технології є важливим інструментом для підвищення ефективності юридичної діяльності.

2. Рішення та сервіси у сфері професійної діяльності, які відіграють важливу роль в ефективному управлінні юридичними фірмами та оптимізації їх роботи. Вони включають два основних напрямки:

- інструменти "підтримки" для більш ефективного управління справами. Це програмне забезпечення та системи, які допомагають юристам організувати та контролювати весь процес роботи зі справами клієнтів, від початкового звернення до завершення. Вони дозволяють централізовано зберігати та обробляти дані, встановлювати терміни, відстежувати прогрес, розподіляти завдання між співробітниками та ефективно керувати часом та ресурсами.

- системи «бекофіс», спрямовані на максимальне використання потенціалу юридичної фірми. Це рішення для автоматизації таких внутрішніх процесів, як управління людськими ресурсами, взаємовідносинами з клієнтами, бухгалтерський облік, виставлення рахунків, обчислення заробітної плати та інших адміністративних завдань. Вони допомагають оптимізувати роботу підтримуючих підрозділів, покращити координацію та контроль, а також звільнити юристів від рутинних операцій, щоб вони могли зосередитися на своїх основних обов'язках.

Загалом, ці рішення та сервіси дозволяють юридичним фірмам підвищити ефективність,

продуктивність та рентабельність своєї діяльності. Вони сприяють кращій організації робочих процесів, полегшують обмін даними та співпрацю між співробітниками, забезпечують належний рівень обслуговування клієнтів та дозволяють максимально використовувати наявні ресурси фірми.

3. Рішення, які автоматизують процеси застосування норм матеріального права, є одним із найбільш перспективних напрямків у сфері юридичних технологій. Ці інноваційні інструменти здатні революціонізувати спосіб надання юридичних послуг, підвищити їх ефективність та доступність. Ця категорія охоплює низку різноманітних рішень:

- автоматизовані контракти - програмне забезпечення, яке допомагає створювати, перевіряти та керувати контрактами за заздалегідь визначеними правилами та шаблонами. Це забезпечує узгодженість, скорочує час і витрати на підготовку документів;

- електронний пошук - застосування технологій машинного навчання та обробки природної мови для інтелектуального пошуку та аналізу юридичної інформації в електронних базах даних;

- вирішення спорів в Інтернеті - онлайн-платформи для врегулювання конфліктів за допомогою автоматизованих процесів медіації та арбітражу;

- юридичний аналіз - використання штучного інтелекту для аналізу юридичних документів, прецедентів та інших даних, а також надання рекомендацій та прогнозів щодо можливих результатів справ;

- технології на основі блокчейн та смарт-контракти - застосування децентралізованих і захищених від підробки систем обліку для укладання та виконання угод без посередників.

Ці рішення можуть частково або повністю автоматизувати певні юридичні процеси, зменшуючи потребу в людських ресурсах та прискорюючи обробку інформації. Вони також сприяють підвищенню точності, послідовності та прозорості у застосуванні норм права.

Проте, слід зазначити, що на поточному етапі розвитку технологій, повна автоматизація складних юридичних завдань є складною. Тому ці рішення найчастіше використовуються для підтримки та доповнення як роботів юристів, а не для повної заміни їх. Вони покликані підвищити продуктивність та ефективність юридичної практики, але не замінити професійний аналіз та судження фахівців [6, с. 53-54].

На сьогодні інструменти legal tech більшою мірою розвиваються на комерційному рівні у вигляді стартапів, і окремі з них вже активно функціонують.

OpenDataBot це ресурс, розроблений за підтримки проекту EGOV4UKRAINE з Естонії. Основна мета боту - забезпечити громадянам зручний та простий доступ до відкритих даних, які публікуються державними органами. Загалом, OpenDataBot сприяє реалізації важливих правових принципів, таких як відкритість влади, підзвітність, боротьба з корупцією та участь громадян в управлінні державою. Забезпечуючи простий і рівний доступ до публічних даних, цей бот є корисним інструментом для зміцнення демократії та верховенства права.

«Суд на долоні» - це онлайн-ресурс, створений для забезпечення відкритого доступу до судових рішень українських судів. «Суд на долоні» відіграє важливу роль у забезпеченні транспарентності судової системи та доступу громадян до правосуддя. Він дозволяє вільно ознайомлюватись із судовими рішеннями та аналізувати практику правозастосування.

OblavaBot - це Telegram-бот, який допоможе здійснити швидкий та якісний пошук кримінального адвоката на слідчу дію. Сервіс надає можливість зручно та швидко повідомити про здійснення слідчої дії, участь адвоката у якій найчастіше є необхідною. Система сервісу у вигляді агрегатора дає змогу підібрати адвоката з переліку адвокатів відповідно до спеціалізації та/або територіального положення. Для користування сервісом достатньо знайти у месенджері Telegram відповідного бота OBLAVAbot та вступити із ним у спілкування.

Додаток Karatel сприяє боротьбі з корупцією. Навіть якщо користувач не знає юридичних тонкощів, сервіс відповість зрозумілою мовою.

Bot&Partners сформує договір на розробку програмного забезпечення, NDA і відповідь на актуальні питання IT-фахівців прямо в месенджері.

Ресурс AxDraft підготує пакет документів для великих бізнес-угод. Клієнту необхідно лише надати ключову інформацію в кількох полях.

Dom Jurista Analytics прогнозує результати розгляду справи в суді, ґрунтуючись на індивідуальному аналізі ситуації. Користувачі отримують незалежний висновок.

EasyTender-проект, який допомагає бізнесу вигравати в тендерах і відстоювати свої права в державних закупівлях без корупційної складової.

Останніми гучними проектами стали PatentBot, який допомагає зареєструвати торгову марку за 10-15 хвилин та працює під девізом Just TM it!, і Sudobot, який допомагає оформити і подати позовну заяву про розлучення [7, с. 223-224].

Висновки. В результаті даного дослідження встановлено, що прийняття відповідних правових документів на рівні ЄС та України створює сприятливі передумови для впровадження інноваційних технологічних рішень у сфері права. Ключовими напрямками Legal Tech є технології доступу та обробки даних, рішення для автоматизації професійної діяльності юристів, а також інструменти для автоматизації процесів застосування норм матеріального права. Подальший розвиток Legal Tech в Україні сприятиме трансформації юридичної галузі відповідно до вимог цифрової епохи, посилить верховенство права,

прозорість державних органів і залучення громадян до управління державою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Європейська хартія з етики щодо використання штучного інтелекту в судових системах від 03-04 грудня 2018 року. URL: <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c>
2. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>
3. Laying down harmonised rules on artificial intelligence (artificial intelligence act) and amending certain union legislative acts. URL: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e0649735-a372-11eb-9585-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF
4. Колесніков А.П., Чапельський Я.Р. Legal tech: новітні інструменти надання юридичних послуг в Україні. *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід*: Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С. 82-84.
5. Bues M.-M. Legal Tech: Micha-Manuel Bues verkauft Lego für Nerds - azur. (2018, 28 січня). URL: <https://www.azur-online.de/artikel/legal-tech-micha-manuel-bues-verkauft-lego-fuer-nerds>
6. Дубняк М. В, Соловійова В.С. Цифрова трансформація юридичних послуг. *Інформація і право*. 2022. № 2(41). С. 52-57.
7. Очеретяний В. В. Перспективи розвитку legal tech та їх вплив на професію юриста. *Соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства*: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Вінниця, 18 квітня 2018 р.). С. 223-224.
8. Берназіук О.О. Проблема наукового визначення поняття цифрових технологій у праві. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету : серія право*. 2017. Т. 2. Вип. 47. С. 83-86.

REFERENCES:

1. *Yevropeiska khartiia z etyky shchodo vykorystannia shtuchnoho intelektu v sudovykh systemakh [European ethical Charter on the use of Artificial Intelligence in judicial systems and their environment of 03-04 December 2018]*. Retrieved from <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c> [in English]
2. *Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini [On approval of the Concept of Artificial Intelligence Development in Ukraine]*. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 02.12.2020 № 1556-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> [in Ukrainian]
3. *Laying down harmonised rules on artificial intelligence (artificial intelligence act) and amending certain union legislative acts*. Retrieved from https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e0649735-a372-11eb-9585-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF [in English]
4. Kolesnikov, A. & Chapelskyi Ya. (2023). *Legal tech: novitni instrumenty nadannia yurydychnykh posluh v Ukraini [Legal tech: the latest tools for providing legal services in Ukraine]*. *Ukraina v umovakh reformuvannia pravovoi systemy: suchasni realii ta mizhnarodnyi dosvid: Materialy VII mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Ukraine in the context of legal system reform: current realities and international experience*: Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference. Ternopil: WUNU, 82-84 [in Ukrainian].
5. Bues, M.-M. (2018). *Legal Tech: Micha-Manuel Bues verkauft Lego für Nerds - azur*. Retrieved from <https://www.azur-online.de/artikel/legal-tech-micha-manuel-bues-verkauft-lego-fuer-nerds> [in English]
6. Dubniak, M. & Soloviova, V. (2022). *Tsyfrova transformatsiia yurydychnykh posluh [Digital transformation of legal services]*. *Informatsiia i pravo – Information and law*, 2(41), 52-57 [in Ukrainian]
7. Ocheretianyi, V. (2018). *Perspektyvy rozvytku legal tech ta yikh vplyv na profesiuu yurysta [Prospects for legal tech development and its impact on the legal profession]*. *Sotsialno-ekonomichni ta humanitarni aspekty rozvytku suspilstva: Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Socio-economic and humanitarian aspects of society development: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference*, 223-224 [in Ukrainian]
8. Bernaziuk, O. (2017). *Problema naukovoho vyznachennia poniattia tsyfrovyykh tekhnolohii u pravi [The problem of scientific definition of the concept of digital technologies in law]*. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho universytetu : seriia pravo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University: Law Series, Vol 2*, 47, 83-86 [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 14.05.2024